

**Проблема міжмовної
інтерференції у XVII ст.
(на основі досліджень запозиченої
лексики пам'ятки
II пол. XVII ст. “Выклад о церкві
святій” Ф. Софоновича)**

**Екзаменаційний проект з актуальних проблем сучасної
лінгвістики**

студентки 61 групи

ННІ філології та журналістики

Андрійчук Олександра

Викладач доц. Т.Є.Недашківська

Запозичення — елемент чужої мови (*слово, морфема, синтаксична конструкція та ін.*), який було перенесено з одної мови до іншої в результаті мовних контактів, а також сам процес переходу елементів одної мови до іншої.

Дослідники запозичень в українській мові:

- ☎ **О. Потебня, І. Огієнко, С. Семчинський, Ю. Жлуктенко, Л. Лисиченко, О. Муромцева, Б. Ажнюк, О. Ахманова, Ю. Сорокін, Л. Крисін (дослідження різних аспектів явища запозичення);**
- ☎ **О. Лисенко, Г. Сергєєв (освоєння іншомовних запозичень у наукових терміносистемах);**
- ☎ **С. Рижикова, Л. Чурсіна (питання словотвірного освоєння запозичень);**
- ☎ **Д. Мазурик, О. Стишов і О. Тодор (розглядають запозичення слів як ефективний сучасний спосіб збагачування лексичного складу мови);**
- ☎ **В. Симонок (лексико-семантичну рецепцію іншомовних слів в українській мові).**

Періодизація розвитку української мови (за В. М. Русанівським)

- давньокиївська літературна мова (IX – XII ст.);
- літературна мова післямонгольської доби (XIII – XVI ст.);
- розквіт староукраїнської літературної мови (XVII – XVIII ст.);
- нова українська літературна мова (кінець XVIII – до нашого часу).

Мови-джерела запозичень для української мови ХУІІ ст.

- польська;
- старогрецька;
- латинська;
- старослов'янська.

Запозичення у пам'ятці ХУІІ ст. "Выклад о церкви святій" Ф. Софоновича

 полонізми : барзо (дуже), ведлуг («Ведлуг того теды своего двоякого розділеня, церков значит...»), завстыжене («...оказуючи их невірним на завстыжене их вечное.»), уфундована («Бо през четырех евангелистов науку уфундована ест церков...»), пенкность («Значит всего створеня, от Бога створенного, пенкност.»), моц («Значит Христова звитязство над смертию и моц на злосливого диявола, котрого внівець моц обернул...»), казане («...казане на празник святія Варвары...»), уфай («..уфай, будем целы.»).

 старослов'янiзми: Богу, Господу («...подяковане Господу Богу чинили»), бл(а)говiщ(е)ние («...над ев(ан)г(е)листами и бл(а)говiщ(е)ние малюют же...»), живота вiчного («...але потоком живота вiчного, кровию, мовлю, слова Б(о)ж(о)го напаяет.»);

 старогрецизми: апостол, ангел, архiєпископ, архiмандрит;

 латинiзми: «амiнь», що в перекладi з латинi означає «хай буде так, iстинно, вiрно»

Досліджувана пам'ятка цілком доводить той факт, що найбільша кількість запозичень в українській мові цього періоду сягає своїм корінням у мови польську, старогрецьку, латинську та старослов'янську.

Дослідження такого типу є дуже актуальними. Адже встановлення початкових етапів запозичення дає нам можливість судити про давність їх потрапляння до нашої мови, про різноманітні впливи на мову українську та полегшує процес очищення мови від масових запозичень на сучасному етапі, які не є, звичайно, бажаним явищем в будь-якій мові.

Використана література:

1. Ахманова О. С., Виноградов В. В., Иванов В. В. О некоторых вопросах и задачах описательной, исторической и сравнительно-исторической лексикологии. – Вопр. языкознания, 1956. - №3. – С. 16-17.
2. Курс історії української літературної мови. – Т. 1 / За ред. Білодіда І. К. – К., 1938.
3. Лексика мови з погляду її походження // Бевзенко С. П. Вступ до мовознавства: Короткий курс: Навч. пос. – К., 2006. – С. 102-105.
4. Німчук В. В. Лексика давньоруської мови // Історія української мови: Лексика і фразеологія. – К., 1983.
5. Огієнко І. І. (Митрополит Іларіон) Історія української літературної мови / Упоряд. Авт. Іст.-біог. Нарису та приміт. М. С. Тимошик. – Либідь, 1995.
6. Сорокин Ю. С. Развитие словарного состава русского литературного языка. – М.: Л., 1965.

Джерело:

Ієромонах Феодосій (Софонович) Выклад о церкви святій / Упорядкував о. Ю. Мицик. – К., 2002.

Дякую за увагу!